

РОЛЬ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Семенченко Андрій Іванович

*доктор наук з державного управління,
професор*

Актуальність формування цифрових компетенцій

обумовлена:

- **змінами** ролі, місця, функцій та завдань органів публічної влади в умовах глобалізації, розбудови громадянського та інформаційного (цифрового) суспільства, **побудови сервісної та цифрової держави**
- активізацією **участі** громадян і бізнесу у формуванні і реалізації публічної політики, у тому числі з використанням сучасних ІКТ, **їх цифрових комунікацій з ОВ**
- масштабним **впровадженням ІКТ** в усі сфери життєдіяльності особи, суспільства та держави, у тому числі, в публічне управління та адміністрування, а також та новими можливостями щодо їх використання
- пріоритетами та **завданнями державної політики цифрових трансформацій** та цифровізації, визначеними національним законодавством та міжнародними зобов'язаннями України
- недостатнім рівнем **обізнаності та готовністю публічних службовців та громадян до впровадження та застосування сучасних ІКТ, інструментів е-урядування та е-демократії**

Україна в міжнародних рейтингах з е-уряду та е-участі(е-демократії)

Успіхи:

Згідно дослідження ООН "E-Government Survey 2022", у 2022 році Україна:
<https://publicadministration.un.org/egovkb/Data-Center>

- за рейтингом **е-уряду** (індекс **EGDI**) Україна зайняла: у 2022 році 46 місце серед 193 країн світу , у 2020 році - **69**, у 2018 році - **82** місце, у 2016 – **62** місце. Лідери 2022 року: Данія, Фінляндія та Південна Корея. EGDI формується на основі вимірів: надання онлайн-послуг, телекомунікаційне підключення та кадровий потенціал

- за рейтингом **е-участі** (індекс **EPI**) – у 2022 році зайняла 57 місце зі 193 країн світу, **46** - у 2020 , **75** – у 2018, **32** - у 2016
<https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/E-Participation-Index#>

Очікується в Україні до кінця 2024 року (згідно Програми дій Уряду та планів Мінцифри):

- **100% послуг переведені в онлайн**
- **95% транспортної інфраструктури, населених пунктів та соціальних об'єктів покрито широкопasmовим Інтернетом**
- **6 млн** українців включені в Програму розвитку цифрових навичок (**виконана**)
- **90% українців будуть користуватись онлайн-послугами**

Дослідження цифрової грамотності населення в Україні Мінцифри: 2019-2023

- Ціль щодо «залучення понад **6** мільйонів українців, у тому числі **160** тис. держслужбовців, до **Програми розвитку цифрових навичок» досягнуто**, майже **60%** українців володіють базовими та просунутими цифровими навичками і сягає показників країн ЄС (**53,84%**)
- динаміка змін частки дорослого населення із рівнем цифрових навичок нижче базового: **2019 – 53%, 2021-47,8%, 2023- 40,4%**, покращення на **12,6%**
- динаміка цифрових навичок рівня нижче базового серед підлітків: **2019- 14,1%, 2021- 17,8%, 2023-12,4%**
- З **2019 по 2023** роки усі цифрові навички громадян підвищилися на 4-7%
- **найбільша** частка населення – **87,9%** – **опанувала комунікаційні навички** +8,7% від 2019 року
- **найменша** частка населення – **41,2%** – опанувала навички із створення цифрового контенту +4,4%

https://osvita.diia.gov.ua/uploads/1/8800-ua_cifrova_gramotnist_naselenna_ukraini_2023.pdf

Підходи до ролі **цифрових кваліфікацій (ЦК)** державних службовців

1

ЦК – одна з головних умов успішного створення, впровадження та функціонування складних організаційно-технічних систем

2

ЦК – важлива складова в структурі європейських загальних компетенцій

3

ЦК – обов'язкова законодавча вимога на міжнародному та національному рівнях

4

ЦК – структура, що включає в себе окрему сферу «реалізація політики цифровізації (на державному, організаційному, особистому рівнях)»

ЦК як одна з головних умов успіху впровадження е-урядування та е-демократії

- ✓ підтримка проекту вищим керівництвом держави та наявність єдиногокоординаційного центру («визначення політичного лідера, наявність дієвих механізмів координації та чіткого розподілу відповідальності»)
- ✓ демократична та правова держава, розвинуте громадянське суспільство
- ✓ наявність діючої інформаційної інфраструктури
- ✓ **навчені** та мотивовані до впровадження е-урядування державні службовці
- ✓ активне та підготоване до використання ІКТ населення та бізнес, їх довіра до влади
- ✓ наявність необхідного нормативно-правового, організаційного, інформаційно-аналітичного, науково-методологічного, комунікативного забезпечення
- ✓ достатність ресурсів та їх раціональне і ефективно використання
- ✓ синхронність впровадження та розвитку е-урядування з заходами адміністративної реформи

II. Цифрова компетентність як важлива складова в структурі європейських загальних компетенцій

Рамкова програма ЄС щодо оновлених ключових компетеностей навчання протягом усього життя (2018)

Ключові компетенції:

1. Грамотність
2. Мовна компетентність
3. Математична компетентність та компетентність у науках, технологіях та інженерії
- 4. Цифрова компетентність (Digital competence)**
5. Особиста, соціальна та навчальна компетентність
6. Громадянська компетентність
7. Підприємницька компетентність
8. Компетентність культурної обізнаності та самовираження

Цифрова компетентність — це впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності та участі у житті суспільства. **Включає** цифрову та інформаційну грамотність, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту (зокрема програмування), кібербезпеку та вирішення проблем.

<http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53#1>

III. Цифрові компетенції в законодавчих вимогах

- ЗУ Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні
- ЗУ Про освіту
- ЗУ Про Національну програму інформатизації
- ЗУ Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг
- ЗУ Про державну службу

- Концепція розвитку електронного урядування в Україні
- Концепція розвитку електронної демократії
- Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України
- Концепція розвитку цифрових компетентностей
- Положення про систему професійного навчання державних службовців

- Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025
- Національна економічна стратегія на період до 2030 року
- Програма діяльності КМУ(розпорядження КМУ від 12.06.2020 № 471)
- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021—2027 роки
- Державний стандарт базової середньої освіти
- Порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності держслужбовців

- Цифрове десятиліття Європи: цифрові цілі до 2030
- Угода про асоціацію між Україною та ЄС, Порядок денний асоціації Україна – ЄС
- Рамкова програма ЄС щодо оновлених ключових компетентностей

Цифрове десятиліття Європи: цифрові цілі до 2030 (Europe's Digital Decade: digital targets for 2030)

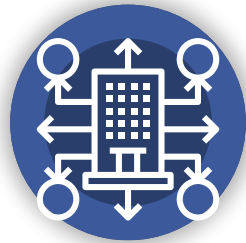
Перший: цифрова освіта населення та підготовки освічених фахівців у сфері цифрових технологій

До **2030** року **80** відсотків всіх дорослих людей повинні мати базові цифрові навички, в ЄС мають бути працевлаштовані не менше **20** мільйонів фахівців у цифровій сфері, серед яких має суттєво зрости доля зайнятості жінок.

Другий: розвиток безпечної, ефективної та захищеної цифрової інфраструктури

До **2030** року всі домогосподарства ЄС мають бути забезпечені комунікаціями гігабітного рівня, всі населені регіони мають отримати покриття мережею **5G**, має з'явитися квантовий комп'ютер... («гігабітне суспільство»).

Третій: цифровий розвиток для бізнесу

До **2030** року **75%** компаній мають використовувати «хмарні» комп'ютерні послуги, великі бази даних та засоби штучного інтелекту. Не менше **90** відсотків малих та середніх підприємств мають досягти базового рівня інтенсивності у застосуванні комп'ютерних технологій.

Четвертий – цифровий розвиток державного сектору

До **2030** року всі ключові громадські послуги мають бути доступними онлайн. Всі громадяни ЄС мають отримати доступ до власних електронних даних щодо стану здоров'я, і не менше **90** відсотків європейців мають використовувати засоби цифрової ідентифікації (eID)

Прийнято 09 березня 2021 року

Концепція розвитку цифрових компетентностей

(Розпорядження КМУ 03.03.2021 № 167-р) до 2025

Цифрова компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, інших особистих якостей у сфері ІКТ та ЦТ, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність із використанням таких технологій

Основні завдання Концепції:

- формування цифрових навичок та компетентностей
- забезпечення правового регулювання з питань формування державної політики
- визначення Рамок цифрової компетентності
- створення індикаторів для моніторингу стану розвитку цифрових навичок та компетентностей
- підвищення рівня обізнаності громадян щодо небезпек в Інтернеті
- забезпечення координації дій на рівні ОБВ

План заходів з реалізації Концепції(2021-2023):

- розроблення Рамки цифрової компетентності
- розроблення методичних рекомендацій щодо застосування Рамок цифрових компетентностей
- створення системи індикаторів моніторингу розвитку цифрових навичок та цифрових компетентностей

Мінцифри згідно з цим планом розробило методологію та Рамки цифрових компетентностей для: громадян України (2021), підприємців (2021), **держслужбовців (2021)**, педагогічних і науково-педагогічних працівників(2021), працівників охорони здоров'я (2024), а також систему індикаторів моніторингу розвитку цифрових навичок і цифрових компетенцій, та здійснило дослідження у 2021–2023 рр.

Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 року

- **включає низку завдань щодо впровадження інструментів е-урядування: електронної системи управління документами, автоматизованого обміну даними між електронними інформаційними ресурсами ОВВ, надання адміністративних е-послуг, розвитку відкритих даних тощо**

I. Освітній серіал на Дія. Цифрова освіта (10 серій, 6-7 хв.)

Серія 1. Розв'язанню проблем, яких раніше не існувало.

Аналіз інформації

Серія 2. Канали комунікації держоргану та налаштування SMM

Серія 3. Програми для створення контенту

Серія 4. Робота зі зворотним зв'язком від громадян: збір та опрацювання

Серія 5. Впровадження системи документообігу

Серія 6. Захист систем документообігу: як перевірити, чи все гаразд

Серія 7. Підходи до виконання роботи (Agile, Scrum та Kanban)

Серія 8. Програми для планування роботи (Asana, Slack, Worksection та інші)

Серія 9. Інструменти дистанційної роботи

Серія 10. Отримання нових компетенцій онлайн

II. Цифрова грамотність держслужбовців на базі Google: частина I (10 серій+ 3 додаткові серії + 2 спеціальні серії)

Головна | Освітній серіал | Цифрові держслужбовці

Цифрові держслужбовці

Все для цифровізації держслужби: SMM, електронний документообіг, Agile, Scrum, Kanban, командна комунікація в Asana, дистанційна робота

Експерти: Аліна Торнагі

Розпочати

якій організації
збирати

Формат:

Освітній

Бали ЄКТС:

Рамка цифрових компетентностей для держслужбовців

Ця рамка це динамічна структура, яка може згодом оновлюватись та за потреби переглядатись разом із появою нових чинників: нових цифрових технологій та ресурсів, викликів та можливостей, зміни потреб та стану розвитку цифрової грамотності держслужбовців України. Деякі компетентності можна віднести водночас до різних сфер, оскільки вони є наскрізними. Саме тому це базова структура.

Узагальнена структура рамки цифрових компетентностей державних службовців України

Вимір 1: Сфери компетентностей

c1 Комп'ютерна та інформаційна грамотність	c2 Робота з цифровим контентом	c3 Цифрова комунікація та цифрова взаємодія	c4 Безпека та захист інформації в цифровому середовищі	c5 Реалізація політики цифровізації (на державному, організаційному, особистісному рівнях)
--	--	---	--	--

Вимір 2: Назви компетентностей

<p>c1.k1.</p> <p>Використання комп'ютерних та мобільних пристроїв і базового програмного забезпечення</p>	<p>c2.k1.</p> <p>Створення цифрового контенту</p>	<p>c3.k1.</p> <p>Професійна комунікація та е-документообіг</p>	<p>c4.k1.</p> <p>Дотримання принципів класифікації інформації за рівнем доступу</p>	<p>c5.k1.</p> <p>Дотримання державної політики цифрової трансформації</p>
<p>c1.k2.</p> <p>Використання прикладного програмного забезпечення в професійній діяльності</p>	<p>c2.k2.</p> <p>Управління даними, інформацією та цифровим контентом</p>	<p>c3.k2.</p> <p>Взаємодія з використанням цифрових технологій е-підпис</p>	<p>c4.k2.</p> <p>Дотримання правил застосування електронних послуг</p>	<p>c5.k2.</p> <p>Реалізація стратегії цифрової трансформації на локальному рівні</p>
<p>c1.k3.</p> <p>Використання інтернету для пошуку і фільтрації даних/ інформації</p>	<p>c2.k3.</p> <p>Авторське право і ліцензії правила публікації контенту</p>	<p>c3.k3.</p> <p>Співпраця у цифровому середовищі</p>	<p>c4.k3.</p> <p>Застосування правил авторизації та зберігання особистих даних</p>	<p>c5.k3.</p> <p>Самооцінка рівня власної цифрової компетентності виявлення та усунення прогалин, здатність адаптуватись до технологічних змін</p>
<p>c1.k4.</p> <p>Критичне оцінювання та інтерпретація даних/інформації, узкперевірка надійності джерел, медіаграмотність</p>	<p>c2.k4.</p> <p>Творче використання цифрових технологій задля пошуку інноваційних рішень</p>	<p>c3.k4.</p> <p>Мережевий етикет та управління цифровою ідентичністю</p>	<p>c4.k4.</p> <p>Захист від зловмисного програмного забезпечення та кібератак</p>	<p>c5.k4.</p> <p>Постійний професійний та саморозвиток у цифровому середовищі</p>

Рівні володіння

Рівні володіння цифровими компетентностями вказують на певний мінімально необхідний набір знань, умінь і навичок державних службовців, якими вони повинні володіти для виконання заданого набору функцій залежно від обійманої посади чи поставленої перед ними задачі.

Рівні володіння цифровими компетентностями		Складність завдань	Автономність роботи	Пізнавальний домен
Базовий	A1	Прості завдання	Під керівництвом інших	Запам'ятовування
	A2	Прості завдання	Самостійно або з керівником за необхідності	Запам'ятовування
Середній	B1	Чітко визначені і шаблонні завдання, прості проблеми	Самостійно	Розуміння
	B2	Завдання та чітко визначені нешаблонні проблеми	Самостійно і відповідно до своїх потреб та обов'язків	Розуміння
Високий	C1	Завдання та проблеми різного ступеня складності	Керує роботою інших користувачів	Застосування та оцінювання
	C2	Складні завдання з обмеженим колом можливих рішень	Інтегрований внесок у професійну практику та керування іншими користувачами	Оцінювання та творче використання

Сфери (С)	Компетентності (К) та їхні дескриптори
<p>с5</p> <p>Реалізація політики цифровізації на всіх рівнях: державному, організаційному, особистісному</p>	<p>с3 к1. Застосування державної політики цифрової трансформації</p> <p>Усвідомлювати державну політику та стратегію цифрової трансформації на національному, регіональному та локальному рівнях. Створювати стратегічні й тактичні плани щодо цифрової трансформації за професійним напрямом та втілювати їх у життя.</p>
	<p>с3 к2. Реалізація політики цифрової трансформації на локальному рівні</p> <p>Брати участь у формуванні локальної політики та стратегії цифровізації згідно сфери відповідальності. Забезпечувати реалізацію сформованої стратегії цифровізації, моніторингу виконання та її вдосконалення відповідно до вимог часу. Забезпечувати та здійснювати розвиток, впровадження і технічне супроводження інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій у сфері, що належить до його компетенції; Постійне виконання завдань для досягнення тактичних цілей стратегії цифровізації. {Частину третю статті 13 доповнено пунктом 17-1 згідно із Законом № 117-ІХ від 19.09.2019}</p>
	<p>с3 к3. Самооцінка рівня власної цифрової компетентності у професійній діяльності, виявлення та усунення прогалин</p> <p>Розуміти, в яких аспектах власну цифрову компетентність необхідно підвищити або оновити, виявляти прогалини, будувати власну програму розвитку професійної цифрової компетентності, технічних професійних навичок, специфічних до сфери діяльності державних службовців. Вміти підтримувати інших у розвитку їхньої цифрової компетентності, не відставати від процесу еволюції цифрових технологій.</p>
	<p>с3 к4. Постійний саморозвиток у цифровому середовищі</p> <p>Вміти використовувати відкриті цифрові освітні ресурси (тренінги, курси, освітні програми) для власного професійного розвитку будь-де і будь-коли. Вдосконалювати професійні практики, шукати можливості для саморозвитку та подальшого навчання, створювати та наповнювати власне портфоліо як доповнення до власного резюме.</p>

Можливості використання рамки цифрових компетентностей для державних службовців України

Цю рамку можуть використовувати державні службовці, керівники та служби управління персоналом, державні органи для таких цілей, а саме для:

- **Розробка та впровадження** державної та регіональної політики для підвищення цифрової грамотності державних службовців, включаючи уточнення їхніх посадових обов'язків із використанням каталогу посад.
- **Організація** професійного навчання, яке охоплює підготовку, підвищення кваліфікації, стажування та самоосвіту для покращення цифрових компетенцій і продуктивності праці.
- **Створення** індивідуальних програм професійного розвитку та моніторинг їх виконання для підвищення професійної компетентності та цифрових навичок держслужбовців.
- **Розробка** освітніх програм, курсів та тренінгів для підвищення рівня цифрових компетентностей, а також нарахування кредитів ЄКТС за результатами професійного навчання.
- **Вдосконалення** методології та системи збору даних для оцінки рівня цифрових компетенцій, включаючи проведення тестувань та опитувань.
- **Заохочення** самооцінки серед держслужбовців для ідентифікації прогалів у цифрових навичках та планування їх подальшого підвищення.

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!**

